

2018-10-28

Swedish smartgrid

Synpunkter på arbetet med Roller och ansvar för flexibilitet

OE menar att det är nödvändigt att det fortsatta arbetet måste fokuseras på att hur man skapar incitament för att undvika onödiga investeringar i elnät och hur man stimulerar ett effektivt användande av näten, vilka olika aktörer det finns på marknaden som kan bidra och till en ökad flexibilitet i användningen av elnäten. Det är också viktigt att kartlägga och analysera befintliga och möjliga mekanismer och processer för flexibilitet, samt vilka hinder som finns och om dessa går att ta bort genom att t.ex. ändra regelverket. Till sist menar vi att nättarifferna måste utformas så att de speglar kapacitetsbegränsningarna i näten.

Bakgrund

Oberoende Elhandlare (OE) vill med anledning av mötet i arbetsgruppen för roller och ansvar för flexibilitet den 1 oktober nämna några frågor som vi anser vara angelägna för det fortsatta arbetet.

Vi anser att frågan att främja ökad flexibilitet i elsystemet är av mycket stor och ökande betydelse mot bakgrund av den ökande andelen av väderberoende förnybar elproduktion i det framtida elsystemet och det angelägna i att utnyttja befintliga elnät så effektivt som möjligt och att undvika onödiga investeringar i elnät.

Vi menar att det fortsatta arbetet måste fokuseras på att identifiera nyckelfrågor, funktioner, olika aktörer och intressenter på elmarknaden, incitament och styrmedel för att påverka olika aktörer med ansvar för flexibilitet inom olika delar av elmarknaden. I linje med vad som skisserades på sidan 2 i Marielles PM "Förtydliga roller och ansvar för flexibilitet Rekommendation 2, Strategi för ökad flexibilitet i elsystemet genom smarta elnät"

Vi är dock tveksamma till om den lånade bilden på sidan 3 tillför så mycket. Det finns enligt vår uppfattning en stor risk för att den snarare befrämjar ett mer statiskt synsätt än att den bidrar till en analys som fokuserar på den framtida elmarknadens aktörer och möjligheter om bilden inte ändras eller kompletteras väsentligt.

Vi vill vidare framhålla vissa frågor som vi finner väsentliga i detta sammanhang.

På mötet var det någon som ansåg att begreppet smarta nät borde undvikas och snarast ersättas med flexibilitet. Vi kan delvis förstå denna synpunkt eftersom Swedish smartgrid har valt att ge begreppet smarta nät en mycket vid innebörd som idet närmaste omfattar allt som främjar flexibilitet. Det medför en risk för att man inte särskiljar smarta nät från smarta hem. Dessa två olika begrepp skiljer sig väsentligt vad det gäller ansvar och incitament för styrning. För smarta nät har nätbolagen ansvaret och för smarta hem har slutkunderna och energiserviceföretagen ansvaret.

Vi tror att man måste kartlägga och analysera befintliga och möjliga mekanismer och processer för flexibilitet, samt vilka hinder som finns och om dessa går att ta bort genom att t.ex. ändra regelverket.

Vidare är det nödvändigt att kartlägga alla nya aktörer på elmarknaden som aggregatorer och energitjänstföretag. Liksom andra intressenter/aktörer som finns och kan skapa flexibilitet på elmarknaden.

Det är vidare nödvändigt att kartlägga vilka incitament och styrmedel som är nödvändiga för att stimulera flexibilitet för olika aktörer på marknaden. Vi menar att man här måste identifiera möjligheter och begränsningar för flexibilitet på elmarknaden.

När det gäller ansvars fördelning på elmarknaden är det många gränser som måste klarläggas för att göra det möjligt att utforma rätt åtgärds paket med nödvändiga regelförändringar, styrmedel och incitament för olika aktörer på elmarknaden. Det gäller ansvarsfördelning mellan nätföretag, elhandels företag, myndigheter och energitjänst företag. Vidare ansvarsfördelningen mellan EU och Sverige när det gäller lagstiftningen, ansvarsfördelningen mellan olika myndigheter i Sverige bl.a. mellan Energimyndigheten, Energimarknadsinspektionen och Svenska Kraftnät. Samt inte minst ansvarsfördelning/samarbete mellan TSO och DSO i framtiden.

OE anser att det i detta sammanhang är väsentligt att även elnätstarifferna utformas så att de bidrar till ett effektivt utnyttjande av det befintliga nätet och är därför positiva till den föreslagna ändringen i det nuvarande regelverket så att tarifferna även ska vara utformade så att de bidrar till ett effektivt utnyttjande av kapaciteten i elnätet. Vår uppfattning är att kapacitetseffektiva tariffer bäst kan utformas om nättariffer i likhet med eltaxor baseras på timvisa mätningar och avräkningar för samtliga kunder.

Att dagens elnätsreglering inte främjar utvecklingen av smarta elnät framgår av studien "Incitament för smarta elnät" som presenterades förra året. OE delar i stort rapportens slutsatser och menar att det måste skapas en effektivare incitamentsstruktur för att stimulera utvecklingen av smarta nät. Vi menar att detta också är nödvändigt för att skapa bra förutsättningar för leverantörer som säljer styrsystem etc. Detta ger förutsättningar för

att utveckla en hemmamarknad i Sverige för företag som kan vara framgångsrika exportföretag inom smarta elnät.

Vi tycker till sist att det kan vara värdefullt att komplettera den mer principiella genomgången och viktigaste delen i strategin för hur man bäst kan verka för en ökad flexibilitet på den framtida elmarknaden med några exempel på aktuella försök idag med lokala energisamhällen, men då inte dra alltför långtgående slutsatser från dessa embryonala försök. Vi tror att det bland dessa exempel kan vara intressant att se på Öbos projekt i Örebro.

Sammanfattning

OE menar att det fortsatta arbetet måste fokuseras på att

- Hur skapar man incitament för att undvika onödiga investeringar i elnät och hur stimulerar man ett effektivt användande av näten.
- Vilka olika aktörer det finns på marknaden som kan bidra och till en ökad flexibilitet i användningen av elnäten. Vilka nya aktörer finns på den framtida elmarknaden?
- Identifiera vilka incitament och styrmedel som erfordras för att stimulera olika aktörer att bidra till en ökad flexibilitet i näten.
- Kartlägg och analysera befintliga och möjliga mekanismer och processer för flexibilitet, samt vilka hinder som och om dessa går att ta bort genom att t.ex. ändra regelverket.
- Nättarifferna måste utformas så att de speglar kapacitetsbegränsningarna i näten.

För Oberoende Elhandlare

Bo Lindörn